

Lokal hestehandel i vinden

Lysløyper, varmemstuer, veier og kaianlegg er kompensasjon kommunene forhandler seg frem til med vindparkutbyggerne. Det gjør investorer nervøse for korrupsjonsanklager.

Jostein Løvås
Stavanger

● **I fravær** av muligheter til å ilagge lokal skatt på vindkraftutbygginger, tyr norske kommuner til kreative utbyggingsavtaler med vindkraftutbyggerne. Typisk betaler utbyggerne for en rekke såkalte «avbøtende tiltak», som kan være alt fra varmemstuer via lysløyper til kaianlegg. Nå vil så godt som alle aktører bort fra praksisen.

– Alarmen går hele veien fra Essen til Zürich, sier leder Øyvind Isachsen i vindkraftforeningen Norwea.

– Det er ingen vond vilje fra kommunene, men det er ikke så lett å håndtere. Det er utrolig vik-

tig at kommunene får igjen noe for å bygge vindpark, sier han.

Han mener særlig utenlandske investorer er på vakt mot avtaler som kan oppfattes som kjøp av innflytelse eller korrupsjon. Bransjens svar er en såkalt naturressursskatt – det vil si at deler av skatteinntektene fra vindkraft øremerkes kommuner og fylkeskommuner. Norwea har foreslått å gi én prosent av produksjonsinntektene til kommunen og 0,3 prosent til fylket.

Måtte hestehandle

I Frøya kommune, der vindkraftkrangelen går høyt etter at kom-

↑ Øyvind Isachsen, direktør i vindkraftforeningen Norwea.

munestyret har snudd seg mot en godkjent utbygging, skrev ordfører Berit Flåmo (Ap) under på en detaljert utbyggingsavtale i 2016.

Avtalen omfatter tre millioner kroner knyttet til en dypvannskai i Nordhammarvik, 3,25 millioner kroner til omlegging av fylkesveien ved Flatval, 500.000 kroner til ekstraavgifter for håndtering av konsesjonsaken, 500.000 kroner til reguleringsplan for veiomleggingen og 4,1 millioner kroner i engangskompensasjon for selve vindparken.

Til sammen utgjør dette 11,4 millioner kroner. I tillegg til at kommunen har skrevet inn eiendomsskattesatsen på syv promille, og gjort det klart at utbygger må betale tilsvarende selv om regjeringen skulle fjerne eiendomsskatten. Dette utgjør rundt 3,9 millioner kroner i året for Frøya vindpark.

– Vi sikret oss, sier Flåmo.

Hun mener en lokal skatt på vindkraft ville vært å foretrekke. Det samme mener leder Thomas Bjørdal i Landssammenslutninga for vindkraftkommuner, en organisasjon med rundt 50 medlemskommuner. Han mener dagens situasjon, der kommuner må forhandle om «avbøtende tiltak» og bare støtte seg til eiendomsskatten, er uheldig. DN har sett en rekke utbyggingsavtaler, som er sydd over samme lest. Snillfjord kommune skal få 3,5 millioner kroner til varmemstue, hytte og lysløype. Åfjord kommune skal ha 5,5

Hvordan få kompensasjon ved utbygging av vindkraftsparker er en nøtt for mange kommuner. Her Midtfjellet vindpark på Fitjar fotografet i 2016. Foto: Eivind Senneset

Vindkraft og skatt

→ Vindkraftselskaper betaler bare vanlig selskapskatt på 22 prosent, og har ingen grunnrenteskatt på 35,7 prosent i tillegg, slik vannkraftselskaper har.

→ Vannkraftverk betaler i motsetning til vindkraftverk også en naturressursskatt som tilfaller kommuner og fylkeskommuner. Kommuner kan riktignok ilegge begge typer kraftverk eiendomsskatt på opptil syv promille av eiendomsverdien.

→ Vindkraftselskaper er for øvrig skattemessig favorisert gjennom rask avskrivning, som skjermer inntektene i starten. Vindkraftanlegg som starter opp før utgangen av 2021 får også støtte over sertifikatsystemet.

millioner til kai og to millioner til kultur og friluftsliv.

– Kommunene er blitt nødt til å sikre seg privatrettslig. Vi kan ikke holde på sånn. Da blir det gjerne avtaler om veier og lysløyper som avbøtende tiltak. Det sånne avtaler gjør, er å kompensere kommunene i fravær av skatteinntekter, sier Bjørdal.

– Synes du det er uryddig?

– Det er utfordrende. Man må jo ha et forhold til om slike avtaler kan være korrupsjon. En trenger god juridisk bistand, sier han.

For tiden jobber det såkalte Sanderud-utvalget med å komme med anbefalinger for norsk kraftbeskatning. Både Norwea og Landssammenslutningen for vindkraftkommuner ønsker at vindkraftkommuner skal få flere lokale goder, som vannkraftkommuner får.

De lokale ringvirkningene av vindkraftutbygginger dreier seg

riktignok om mer enn skatt. Utbygginger gir oppdrag og arbeidsplasser, og grunneierne har i regelen avtaler med utbygger som sikrer dem et par prosent av inntektene.

Undrer seg

Korrupsjonsekspert og professor ved Norges Handelshøyskole Tina Søreide mener det kan være mange utfordringer ved lokal hestehandel om vindkraft.

– Det er mye penger i en vindkraftutbygging. I små kommuner kan dette komme lokale aktører til gode, til politikere eller deres nærmeste. Det er selvsagt problematisk hvis avtaler er inngått av noen med klare interessekonflikter. Reglene om inhabilitet vil ikke nødvendigvis hindre dette. I små kommuner er det gjerne tette bånd mellom de som sitter i kommunestyret og næringslivsaktører. En studie fra Nederland viste nylig hvordan «nettverkskorrupsjon»

↑ Tina Søreide, professor ved NHH.

kan være et problem i Nord-Europa – beslutninger vippest til fordel for nettverket uten at praksisen er innenfor den strafferettslige definisjonen av korrupsjon, sier Søreide.

Hun påpeker at det er få formelle hindre i veien for at politikere kan inngå dårlige avtaler. Problemet kan riktignok reduseres med større kommuner, krav om lang saksbehandling og at noen utenfra gjennomgår avtalene før de inngås.

– At kommunen får et beløp på for eksempel 11 millioner er ikke problematisk her, med mindre

beløpet frister til forhastede vedtak eller personlig vinning. Internasjonalt er det vanlig i slike avtaler med et kompensasjonsbeløp – som en skatt man betaler på forhånd. Man kan selvsagt likevel diskutere om beløpet kanskje er for lavt, særlig i lys av at det gjerne dreier seg om irreversible inngrep i naturen, sier hun.

Hun støtter ideen om en lokal vindkraftskatt fremfor dagens hestehandelssystem.

– En ressurskatt til kommunen reduserer den potensielle risikoen for at et prekært behov for penger skal styre beslutningene. Risikoen for interessekonflikter eller korrupsjon er dessuten større hvis man avtaler en stor betaling i forkant, i stedet for at en får en jevn betaling over lang tid.